

ŠANCE pro fretky

Na půdě domku v Plužné dovádí čtyřicítka fretek. Poetické, ale první nadechnutí je rána. Tedy pro toho, kdo není zvyklý na tak početnou skupinu lasicovito-tchořovitých v jedné místnosti. Druhé je už mírnější, hlavně proto, že zvědavé šelmičky začnou vystrkovat sympatické čumáky a okouzlují.

Mám teď šestnáct freteček k přímé adopci. To znamená, že si je může zájemce – poté, co prokáže, že se o ně opravdu postará a že to jsou zvířátka pro něj – odvézt, říká Alena Nedbalová, která vede u Mladé Boleslavi největší útulek pro fretky v ČR. „Další jsou určeny k adopci na dálku, tj. adopci virtuální. Jde o jedince nemocné a staré, kteří se už novému majiteli nepřizpůsobí.“ Dodejme, že člověk, který si pořizuje tuto domestikovanou šelmu (před víc než 2 000 lety), jež vzešla z volně žijícího tchoře, se musí víc přizpůsobit jí. On i jeho domácnost.

■ Módní zvířátko, ale...

„To je Rozárka, někdo ji týral,“ ukazuje Alena samičku, která má stříbrné zabarvení. „Dlouho jsem k ní bez rukavic a holin nemohla. Pokud jsem měla ruce za zády, ještě to šlo, byla v klidu, ale když je viděla, útočila, byla agresivní, vy-stresovaná,“ naznačuje majitelka útulku, proč a jak se k ní zvířátka dostávají. Fretky, které se v historii užívaly především k lovu králíků (někde dodnes – fretkování), sem „přicházejí“ dvěma cestami. Buď někdo najde venku fretku ztracenou, která někomu utekla, nebo je sem majitelé cíleně vozí. „Zjistí, že pořízení fretky bylo nerozumné a neumějí ji vychovat, případně se rodina rozroste a šelmičku už nechťejí,“ líčí Alena Nedbalová. Odložených je 60 %. Je dost lidí, které dnes módní zvíře omrzí či ne-

zvládnou jeho socializaci a místo odvozu do útulku ho pustí do přírody, což vesměs znamená konec. „Fretka se o sebe v přírodě nepostarává, nezná své predátory, nemá pud sebezáchovy, neumí lovit a navíc ta, která je zvyklá na domácí teplotu, venku zimu nepřežije. Pustit úmyslně fretku je vražda,“ míní chovatelka. Proto preventivně přijímá téměř všechny nalezené a odložené fretky... A propos, každý nový klient musí do karantény, zvláštní místnosti, kde je asi pět dnů, aby se ukázalo (i podle trusu), zda je v pořádku.

■ Zvědavá a aktivní

Několik jedinců, kteří se spolu snášejí, pouští milovnice fretek z klecí na zem. Pětka zvědavých malých šelem okukuje mé boty, pak si jdou hrát do „areálu snů“. Milují prolézání tubusů, probíhání rour, houpání se, ale i procházky. Ve speciálních kširách vydrží samec pochodovat venku i 10 km. Pravda, po tomto venčení usne tak, že budí dojem jisté smrti – dá se s ním třást a nic. Pozor, když se fretka z kšíru vymaní a uteče, je to zlé. Většinou se domů nedokáže vrátit. Zvědavost jí vede dál...

„Za necelé tři roky prošlo útulkem 194 fretek a dva tchoři. Ti jsou i v zajetí velmi plaší, spíš je přinese někdo, kdo je našel raněné v lese, než že by je doma choval,“ pokračuje Alena. „Musím říct, že dost šelmiček přišlo nemocných, zanedbaných, raněných, a to i na duši. Smutné skóre, ale řadu z nich jsme

Alena Nedbalová má nejen útulek. „Těm, kteří to nechťejí vzdát, nabízíme bezplatnou pomoc: radíme na dálku nebo vychováme fretku u nás...“

Páchnoucí zloděj, který loví myši

Fretka obecná (latinský název *Mustela putorius furo* znamená doslova páchnoucí zloděj, který loví myši) se nevyhnula chovatelskému šlechtění. Původně šlo o albínu, dalším křížením se vytvořila široká škála barev. Dnes najdete fretku tchořovitou s krásnou loupežnickou maskou, albína s červenými očima, DEW – albína s tmavými očima, harlekýna, stříbrnou, s jezevčím pruhem, angorskou aj.

„Přilepením těla na zem dává fretka najevo, že se nudí a říká: Pojdte si hrát!“